

Stockholm den 5 februari 2018

R-2018/0009

Till Näringsdepartementet

N2017/07888/RS

Sveriges advokatsamfund har genom remiss den 21 december 2017 beretts tillfälle att avge yttrande över promemorian Nordiskt avtal om samarbete i konkurrensfrågor.

Sammanfattning

Advokatsamfundet delar promemorians synpunkt att det lagtekniskt är möjligt att godkänna det nordiska avtalet om samarbete i konkurrensfrågor utan lagstiftningsåtgärder. Advokatsamfundet anser dock att det inte är lämpligt att godkänna avtalet utan närmare behovsanalys och utredning av konsekvenser av förslaget. Advokatsamfundet avstyrker därför promemorians förslag.

Allmänna synpunkter

Det nya nordiska avtalet om samarbete i konkurrensfrågor utökar nordiska konkurrensmyndigheters möjligheter att inhämta och använda information från företag. Bland annat utvidgas möjligheten att genomföra inspektioner, s.k. gryningsräder, hos företag till att även omfatta inspektioner i ett annat land i fall där enbart nationell konkurrenslag är tillämplig. Ett annat exempel är införandet av en möjlighet att vid vite inhämta information från ett annat land vid nationella förvärvsprövningar. Avtalet innebär följaktligen att konkurrensmyndigheterna i fler situationer än vad som är fallet idag har möjlighet att vidta åtgärder mot företag i syfte att inhämta information.

En effektiv konkurrensövervakning är en viktig pusselbit för fungerande marknader. Det är dock viktigt att understryka att tillämpning av konkurrensmyndigheters befogenheter utgör tvångsåtgärder som måste vara proportionerliga. Dessutom medför dessa betydande kostnader för de företag som är föremål för utredning, eller som annars åläggs att inkomma med information i samband med utredningar. Kostnader finns bl.a. i det arbete som måste göras för att ta fram och sammanställa den – ofta mycket omfattande – information som konkurrensmyndigheter begär. Därutöver tillkommer ansemliga kostnader för att hantera sekretessfrågor. Kostnaden blir ännu mer påtaglig för företag som underställs inspektioner: dels påverkas den dagliga driften av verksamheten när

inspektionen pågår, dels tillkommer ett omfattande efterarbete som drar såväl interna som externa resurser.

För att kunna bedöma om intresset av att ytterligare utöka konkurrensmyndigheternas befogenheter uppväger de men och kostnader sådana utökade befogenheter medför för företagen, måste det finnas en tydligt formulerad behovsbeskrivning och en tydlig beskrivning av konsekvenserna av införandet av reglerna. Det finns inte i nuläget och det är en brist. I det fall reglerna införs är det därtill angeläget att ge ledning om när det kan anses proportionerligt att använda möjligheterna avtalet ger.

Den behovsbild som identifierats är främst att det förekommer en avsevärd handel mellan de nordiska länderna och att marknaderna ofta är gränsöverskridande. Är marknaden gräns-överskridande är förordning 1/2003¹ tillämplig i relation till Danmark och Finland. I dessa fall föreligger alltså inte ett behov av utökade befogenheter baserat på den behovsbild som är beskriven. Norge och Island omfattas av EEA-avtalet, vilket gör att EU-kommissionen har jurisdiktion i de fall som följer av Artikel 56 i EEA-avtalet. Den knapphändiga behovsbild som beskrivs leder därmed inte med nödvändighet till att avtalet behövs och därtill inte i relation till samtliga länder som är avtalsparter.

Det bör i sammanhanget också påpekas att konkurrensmyndigheters möjlighet att utreda och åtgärda överträdelse av konkurrensreglerna redan idag är stora. Frågan är därför om det verkligen behövs mer befogenheter, eller om de befintliga befogenheterna kan användas mer effektivt för att åtgärda eventuella tillkortakommanden i konkurrensövervakningen.

Det bör också poängteras att det i avtalet ges möjlighet för tjänstemän från den ansökande medlemsstaten att delta vid inspektioner. Det är en rätt som går utöver vad som medges vid biträde medlemsstater emellan i förordning 1/2003 (jfr. artikel 22.1). Det bör utredas i vad mån det är lämpligt att införa en särskild ordning i detta fall – vilket kan ifrågasättas – och om en sådan ordning ändå införs, klargöra begränsningar för vad sådana tjänstemän har rätt att göra vid en svensk inspektion.

Därtill bör läggas att det synes föreligga ett behov av att belysa sekretessfrågorna och vad inhämtad information får användas till i mer detalj än vad som nu skett. Det skulle exempelvis vara värdefullt med en mer utförlig analys av hur reglerna i 15 kap. 1 a § OSL förhåller sig till rätten till försvar. Vidare saknas konsekvensanalyser såväl vad gäller rättssäkerhet som vad avser resursåtgång i fråga om den arbetsinsats som kommer att krävas för ett svenskt företag som måste sätta sig in i och förstå exempelvis norsk sekretesslagstiftning för att tillförsäkra sin rätt. Slutligen, och kanske mest angeläget, är att klargöra om information inhämtad i Sverige ska kunna användas för att utdöma fängelsestraff i Norge eller Danmark, där dessa påföljder finns. Det framgår inte av nuvarande förslag och är en allvarlig brist.

---

¹ Rådets förordning (EG) nr 1/2003 av den 16 december 2002 om tillämpning av konkurrensreglerna i artiklarna 81 och 82 i fördraget.

Givet dessa oklarheter förordar Advokatsamfundet att det görs en mer ingående behovs- och konsekvensanalys innan beslut fattas om att ratificera avtalet.

SVERIGES ADVOKATSAMFUND

Anne Ramberg